

Afdelingsdressuur

Per 1 april 2021

Afdelingsdressuur, ook wel het rijden met een vier of zestal, is een leuke vorm van teamsport in de discipline dressuur.

Afdelingsdressuur kan sfeerbepalend zijn in de vereniging en de teamgeest bevorderen.

Het samen doen en het samen leren is een positief aspect. Afdelingsdressuur staat of valt in belangrijke mate met de sfeer binnen de eigen vereniging en de kennisoverdracht van de commandant. De wijze waarop iedereen zich voor de vereniging wil inzetten hangt af van datgene wat er bij die vereniging geboden wordt, maar ook op welke wijze je in de gelegenheid gesteld wordt de ruitersport te bedrijven en van de mate waarin geleverde prestaties erkend en gewaardeerd worden. Uit de praktijk blijkt dat jonge mensen/ instructeurs vaak niet eens beginnen aan de begeleiding van een zes- of viertal, omdat ze er niet voor gevraagd worden vanuit het verenigingsbestuur, de commando's te moeilijk zijn, men het niet aandurft om voor een groep te gaan staan of helemaal niet bekend is met het vier- en zestal rijden. Daarom heeft de KNHS deze brochure over afdelingsdressuur ontwikkeld.

In deze brochure is een uitleg te vinden over de regels voor het deelnemen aan wedstrijden en worden oefeningen en commando's besproken. Kijk voor alle reglementaire bepalingen over afdelingsdressuur in het Wedstrijdreglement Dressuur.

Inhoud

Algemeen.....	4
Uitleg van de gebruikte termen in de afdelingsdressuur	4
Commando's.....	4
De kolonne	4
Het gelid	5
De uitvoering van de onderdelen.....	5
Uitvoering van de afdelingsdressuurprogramma's;	5
Het opstellen en halthouden van het gelid	5
Het groeten naar de jury	6
Het voorwaarts gaan en het veranderen van gangen.....	6
Het achterwaarts gaan vanuit het gelid	7
De verandering van richting	7
A In Kolonne	7
B In het gelid.....	7
De vormverandering.....	7
A Het vormen van de kolonne uit het gelid.....	7
B Het vormen van het gelid uit de kolonne.....	7
C Het openen van het gesloten gelid	8
D Het sluiten van het gelid	8
Het uitvoeren van een onderdeel op of bij een letter	8
Regels uit het Wedstrijdreglement Dressuur	8
Artikel 140 Afdelingsdressuur/vier- en zestallen.....	8
Gelegenheidscombinatie.....	10
Val.....	10
Uniformiteit en verzorging	10
Stang en trens.....	10
Hulpmiddelen	10
Lichtrijden en doorzitten	10
Kür op muziek voor viertallen	10

Algemeen

Afdelingsdressuur wordt verreden in teamverband. Dit kan in een vier- of in een zestal zijn. Wedstrijden voor afdelingsdressuur worden uitgeschreven in de klassen L, M, Z en ZZ. De klasse ZZ alléén voor paarden. Voor iedere klasse zijn speciaal hiervoor ontwikkelde dressuurproeven voor paarden en pony zes- en viertallen. De proeven zijn te vinden in het dressuurproevenboekje en te downloaden vanaf de website van de KNHS.

In de afdelingsdressuur vormen ruiters een deel van een afdeling die alleen succesvol kan zijn als iedereen zich hier voor inzet. Oefeningen in de afdelingsdressuur geven de instructeur een goed beeld van de rijkunst van zijn leerlingen. In de oefeningen zijn orde, rust, regelmaat in alle bewegingen en het rijden van vlotte gangen essentieel voor een goed resultaat.

De ruiter moet gevoel voor het juiste tempo krijgen en voor het behouden van de voorgeschreven afstanden en tussenruimten. De instructeur zal zorgen dat de overgangen zo vloeiend mogelijk gemaakt worden.

De afdelingsdressuurproeven moeten worden gecommandeerd. Het is de voorlezer of commandant niet toegestaan om tijdens de proef aanwijzingen te geven, anders dan het letterlijk voorlezen/ commanderen van de afdelingsdressuurproef.

Uitleg van de gebruikte termen in de afdelingsdressuur

In de afdelingsdressuur wordt gebruik gemaakt van een aantal termen. Hieronder volgt een uitleg van de meest gebruikte termen.

Commando's

Elk commando bestaat uit een waarschuwingscommando en een uitvoeringscommando (MARS). Er kunnen ook aanwijzingen worden gegeven, zonder uitvoeringscommando (m.a.w. commando's zeggenderwijs). Om uniformiteit in de commando's te verkrijgen zijn de commando's achter de opdrachten in het dressuurproevenboekje vermeld

De kolonne

Wanneer een afdelingsdressuurteam achter elkaar rijdt dan noemen we dit een kolonne. Dit kan zijn met enen, met tweeën of met drieën. Dit laatste alleen in het geval van een zestal.

Kolonne met enen:	1
	2
	3
	4 afstand 1 meter
	5
	6

Kolonne met tweeën: 2 –1
 4 –3 afstand 1 meter, ruiters beugel aan beugel
 6–5

Kolonne met drieën: 3-2-1
 6-5-4 afstand 1 meter, ruiters beugel aan beugel

Het gelid

Wanneer een afdelingsdressuurteam naast elkaar rijdt of halthoudt dan noemen we dit een gelid. Het gelid kan zijn: open en gesloten.

Het open gelid

Tussenruimte bij het opstellen: 3 meter, de commandant 4 meter voor het midden

 commandant
 6 5 4 3 2 1

Het gesloten gelid

De ruiters beugel aan beugel, de commandant 4 meter voor het midden

 commandant
 6 5 4 3 2 1

De uitvoering van de onderdelen

Uitvoering van de afdelingsdressuurprogramma's;

Over het algemeen geldt, wanneer niets wordt gecommandeerd, dat de afdeling het programma vervolgt op dezelfde hand.

In de afdelingsdressuur dient de oorspronkelijke volgorde – tenzij anders gevraagd – gehandhaafd te blijven op straffe van uitsluiting. Het herstellen van een niet gevraagde plaatswisseling wordt bestraft als onder 'strafpunten' aangegeven in het Wedstrijdreglement Dressuur.

Het opstellen en halthouden van het gelid

Het opstellen en halthouden van het zes- of viertal in het gelid kan aaneengesloten zijn, dus beugel aan beugel, of met tussenruimte, bijvoorbeeld 3 meter tussenruimte. Op wedstrijden dient het zes- of viertal midden voor de jury bij B op te stellen, dat wil zeggen dat bij het opstellen van het gelid op de A-C lijn de lijn E-B tussen de nummers 3 en 4 moet liggen bij een zestal en bij een viertal tussen de ruiters 2 en 3. Het opstellen gebeurt op het commando; "Formeert gelid (cq. Met ...m tussenruimte, open gelid) – Mars". Of bv. "Links (of rechts) formeert open gelid ..m tussenruimte – Mars".

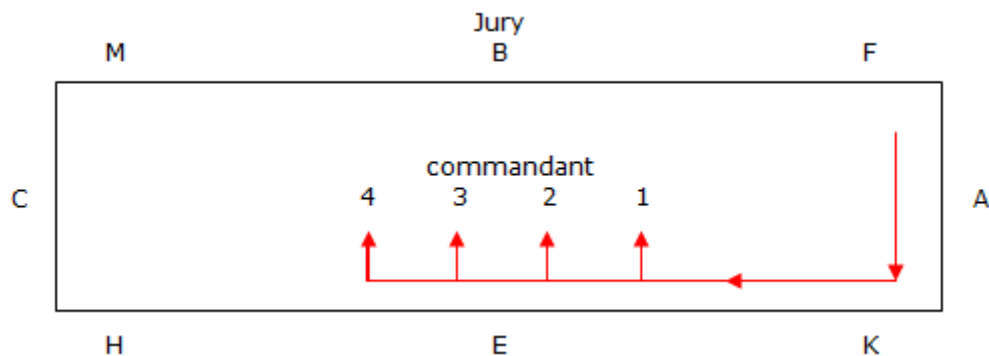
Vanaf de linkerhand wordt het gelid links geformeerd waarbij de kopman eerst afwendt en halt houdt en de volgende ruiters aan de linkerkant van de kopman aansluiten. Vanaf de rechterhand wordt het gelid rechts geformeerd waarbij de kopman eerst afwendt en halthoudt waarna de andere ruiters de kopman voorbij rijden om zo aan de linkerkant van de

kopman aan te sluiten. Vanuit de jury bij B gezien moet de kopman dus altijd links staan. De kopman wordt ook wel rechtervleugelman genoemd.

Wanneer het gelid is opgesteld wordt, tenzij anders vermeld, altijd vanaf de rechtervleugel (dit is vanuit de ruiters gezien de rechterkant) afgebroken en de hoefslag rechts vervolgd. Hierbij wordt dan met enen voorwaarts gegaan. Het commando is dan ook bijvoorbeeld “met enen voorwaarts in arbeidsstap, 1 meter afstand hoefslag rechts volgen – Mars”.

Ook kan het gelid in het geheel (allen tegelijk) voorwaarts gaan. Het commando is dan “gelid, voorwaarts in arbeidsstap hoefslag rechts volgen – Mars”.

Als voorbeeld hieronder het opstellen van een rechts geformeerd open gelid (viertal) bij het groeten.

Het groeten naar de jury

In het geval van beoordeling door 1 jurylid neemt dit jurylid plaats bij B.

In het geval van beoordeling door 2 juryleden neemt de hoofdjury plaats bij B en een tweede jury bij C. Bij kampioenschappen is er een jury bij B en, wanneer bepaald, ook een jury bij C.

De commandant is niet te paard en presenteert het viertal. Uitsluitend de commandant brengt, zowel bij het begin als aan het einde van de proef, voor het front van het viertal de groet uit naar de juryleden. Vervolgens neemt de commandant zijn plaats in. Bij beoordeling door 1 jurylid neemt de commandant voor het commanderen van de proef plaats tussen F en B. Bij beoordeling door twee juryleden neemt de commandant plaats tussen B en M.

Het voorwaarts gaan en het veranderen van gangen

Hiervoor worden de volgende commando's gegeven;

Voorwaarts - mars

Stap - mars

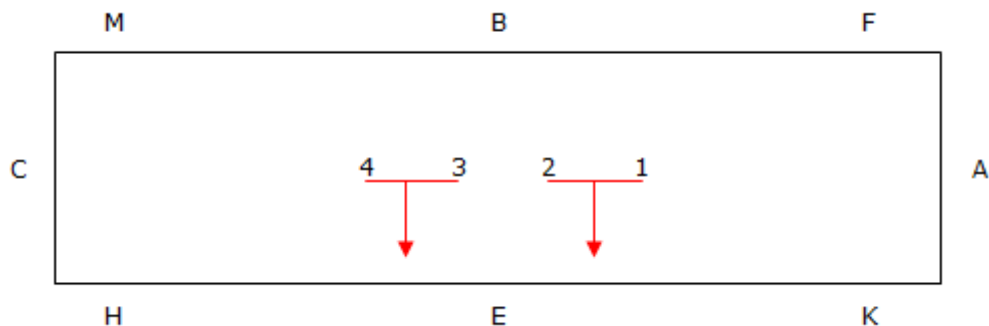
Draf - mars

Galop - mars

Kolonne/ gelid- Halt

Het achterwaarts gaan vanuit het gelid

Wanneer in de afdelingsdressuurproef gevraagd wordt om vanaf de linkervleugel met enen achterwaarts te gaan vanuit het gelid dat heeft halt gehouden op de middenlijn. Betekent dit dat de combinatie die vanuit de ruiters gezien het verst naar links staat het eerst achterwaarts gaat. Zoals hieronder is weergegeven is dit de nummer 4 van het viertal, daarna de nummer 3, daarna de nummer 2 en als laatste de nummer 1 van het viertal. Wanneer in de afdelingsdressuurproef gevraagd wordt met tweeën achterwaarts te gaan vanaf de linkervleugel betekent dit dat de nummers 4 en 3 als eerste tegelijk achterwaarts gaan en daarna de nummers 2 en 1.

De verandering van richting

A In Kolonne

De verandering van richting in kolonne gebeurt steeds op commando van de instructeur. Bij bijvoorbeeld het commando hoofd der kolonne rechts. Het hoofd der kolonne gaat rechts en de andere ruiters volgen tot het hoofd der kolonne weer rechthout gaat op commando.

B In het gelid

De richting is steeds op de buitenvleugelman (ook wel kopman/ rechtervleugelman), ook de tussenruimte bij geopend gelid wordt onderhouden vanaf de buitenvleugelman. Alle ruiters kijken daarvoor naar de opkomende vleugel, de buitenvleugelman kijkt naar binnen. Wanneer de wending wordt uitgevoerd zal de binnenvleugelman (laatste ruiter) een wending maken met een straal van 3 meter. Voor het gericht opkomen, zal het noodzakelijk zijn dat de opkomende vleugel het tempo uitstrekt terwijl de binnenvleugel het tempo verkort.

De vormverandering

A Het vormen van de kolonne uit het gelid

De kopman gaat in de oorspronkelijke gang of gaat voorwaarts indien de afdeling stilstaat. De overige ruiters gaan over in een lagere gang of houden halt, indien de afdeling stapt. Zij nemen tijdig de gang van het hoofd over, opvolgend van de rechtervleugel af, en nemen langs de kortste weg hun plaatsen in. Opgesteld voor de jury gaan alle ruiters na het afmarcheren opvolgend recht vooruit (dit wordt gedaan opdat de jury zich een goed oordeel kan vormen of de paarden bij het afmarcheren niet kleven of slingeren).

B Het vormen van het gelid uit de kolonne

Het vormen van een gelid wordt bij richtingverandering uitgevoerd.

Het hoofd van de kolonne wendt af en gaat na twee paardlengten in de naast lagere gang over of houdt halt indien de afdeling stapt. De overige ruiters wenden vervolgens links of

rechts af, zodat zij, na te zijn afgewend, aaneengesloten of met tussenruimten van x-meter links naast hun kopman in het gelid komen. Zij nemen vervolgens de gangen van de kopman over of houden halt.

Bij het formeren van het open gelid is de uitvoering dezelfde als bij gesloten gelid, met dien verstande dat de ruiters 3 meter tussenruimte houden.

C Het openen van het gesloten gelid

Nummer 1 gaat rechthoekig en regelt het tempo naar de andere ruiters; de overige ruiters bewegen zich halflinks naar hun plaatsen waarbij zonnodig het tempo wordt verhoogd.

D Het sluiten van het gelid

Nummer 1 gaat rechthoekig en regelt het tempo naar de andere ruiters; de overige ruiters begeven zich half rechts naar hun plaats waarbij zonnodig het tempo wordt verhoogd.

Het uitvoeren van een onderdeel op of bij een letter

Indien wordt gevraagd iets 'op A' of 'op C' uit te voeren wordt hiermee bedoeld dat de ruiters het gevraagde op de korte zijde bij A of C moeten uitvoeren. Wanneer wordt gevraagd iets bijvoorbeeld 'bij A', 'bij C' of 'bij B' uit te voeren wordt bedoeld dat de ruiters met de uitvoering moeten beginnen bij de genoemde letter.

Regels uit het Wedstrijdreglement Dressuur

Op de afdelingsdressuur is het Wedstrijdreglement Dressuur van toepassing; Voor deelname aan de afdelingsdressuur is het verplicht in het bezit te zijn van een geldige startpas. De kleding eisen en eisen aan het harnachement zijn dezelfde als tijdens de individuele dressuurproeven. Hieronder een opsomming van de reglementaire bepalingen;

Artikel 140 Afdelingsdressuur/vier- en zestallen

Bij afdelingsdressuur wordt er een dressuurproef gereden in een zestal of viertal.

1. Vier- en zestallen dienen te worden samengesteld uit leden afkomstig van dezelfde vereniging, dezelfde kring of dezelfde regio, tenzij anders is vermeld in het vraagprogramma.
2. Deelnemende combinaties in een vier- of zestal dienen in het bezit te zijn van een geldige startpas.
3. Indien onder dezelfde afdelingsnaam meer viertallen beschikbaar zijn, mogen deze viertallen desgewenst aan dezelfde wedstrijd deelnemen, ook wanneer gestart wordt in dezelfde klasse. Maximaal 1 combinatie, 1 deelnemer of 1 paard uit een vier- of zestal mag deelnemen in een ander vier- of zestal.
4. Voor de afdelingsdressuur kennen we de klassen L, M, Z en ZZ. (Klasse ZZ alléén voor paarden) Afdelingsdressuurteams bepalen zelf in welke klasse zij uitkomen. De deelnemende vier- en zestallen rijden in handicap, behalve indien er 4 vier- of zestallen of meer in een bepaalde klasse deelnemen.
5. De commandant is verantwoordelijk voor het afdelingsdressuurteam.
6. Wanneer tijdens de afdelingsdressuurproef één van de deelnemende paarden verschijnselen van kreupelheid vertoont, zal deze combinatie of het paard uitsluitend op initiatief van de (voorzitter van de) jury door een ander mogen worden vervangen, indien in de onmiddellijke nabijheid een reservecombinatie of een reservepaard gereed staat en de afdelingsdressuurproef direct kan worden vervolgd. De formatie mag in dat geval door de commandant herzien worden. Wanneer er geen vervanging is volgt uitsluiting.
7. Bij een val van ruiter en/of paard tijdens een afdelingsdressuurproef vindt geen uitsluiting plaats en mag de combinatie worden vervangen door de reservecombinatie die gereed staat. Wanneer er geen vervanging is volgt uitsluiting.

8. Het eventueel verschil in stokmaat van de pony's mag door de jury niet in de beoordeling van een afdeling worden betrokken, evenmin het verschil in harnachement en het eventuele gebruik van een staatriem.
9. Pony zes- en viertallen worden samengesteld uit pony's, behorende tot de categorieën A, B en C (max. 1 combinatie mag cat. C zijn in een viertal en max. 2 combinaties mogen cat. C zijn in een zestal) of behorende tot de categorieën B, C, D en E; er wordt gereden in de klassen L, M en Z.
10. De afdelingsprogramma's moeten worden gecommandeerd. Het is de voorlezer of commandant verboden aanwijzingen te geven, anders dan het letterlijk voorlezen van de afdelingsdressuurproef.
11. Op de afdelingsdressuur is dit reglement van toepassing; het gebruik van een karwats of dressuurzweep is uitsluitend toegestaan in de klasse L; sporen zijn in alle klassen toegestaan, doch in géén enkele klasse verplicht.
12. Stang en trens zijn toegestaan voor zes- en viertallen paarden vanaf de klasse Z indien alle combinaties regulier in de klasse Z dressuur uitkomen/geklasseerd zijn.
13. Het is ook toegestaan dat één ruiter en één paard uit dezelfde vereniging, kring of regio, afhankelijk van de samenstelling van het afdelingsdressuurteam, welke geen vaste combinatie vormen, maar die ieder wel een geldige startpas hebben, in een andere combinatie deelnemen aan de afdelingsdressuur.
14. Het dragen van een veiligheidshoofddekseel is verplicht.
15. Strafpunten: zie individuele dressuur.
16. Plaats juryleden: in het geval van beoordeling door 1 jurylid neemt dit jurylid plaats bij B. In geval van beoordeling door 2 juryleden neemt de hoofdjury plaats bij B en een tweede jury bij C.
17. De commandant is niet te paard en presenteert de afdeling. Uitsluitend de commandant brengt, zowel bij het begin als het einde van de proef, voor het front van de afdeling de groet uit naar de juryleden. Bij beoordeling door 1 jurylid neemt de commandant plaats tussen F en B. Bij beoordeling door juryleden neemt de commandant plaats tussen B en M.
18. Een vier- of zestal mag nooit incompleet starten of doorrijden.
19. Uitvoering van de afdelingsdressuurproeven:
Over het algemeen geldt, wanneer niets wordt gecommandeerd, dat de afdeling het programma vervolgt op dezelfde hand. Wanneer het gelid is opgesteld, wordt altijd vanaf de rechtervleugel afgebroken en de hoefslag rechts vervolgd, tenzij anders wordt vermeld. Indien wordt gevraagd 'op A' of op C' iets uit te voeren, wordt bedoeld dat de uitvoering bij de genoemde letter moet beginnen.
20. In de afdelingsdressuur dient de oorspronkelijke volgorde - tenzij anders gevraagd – gehandhaafd te blijven op straffe van uitsluiting. Het herstellen van een niet gevraagde plaatswisseling wordt bestraft als onder 'strafpunten' aangegeven.

Een aantal punten uitgelicht waarover veel vragen worden gesteld;

Gelegenheidscombinatie

Het is toegestaan dat een ruiter en een paard uit dezelfde vereniging, welke geen vaste combinatie vormen, maar die ieder wel een geldige startkaart hebben, in een andere combinatie deelnemen aan de afdelingsdressuur (zgn. gelegenheidscombinatie).

Val

Op een val van ruiter en/ of paard tijdens een afdelingsproef vindt geen uitsluiting plaats en mag de combinatie worden vervangen door de reservecombinatie die gereed staat.

Uniformiteit en verzorging

Voor een goed resultaat op het punt uniformiteit en verzorging dienen de pony's/paarden van de afdeling op een zelfde wijze getoiletteerd te zijn en een zo uniform mogelijk zadel en hoofdstel te dragen, ook de ruiters dienen zo uniform mogelijk gekleed te gaan. Het dragen van een veiligheidshoofddekseel is verplicht.

Stang en trens

Stang en trens zijn toegestaan voor zes- en viertallen paarden vanaf de klasse Z indien alle combinaties regulier in de klasse Z dressuur uitkomen/geklasseerd zijn.

Hulpmiddelen

Op de afdelingsdressuur is het wedstrijd reglement dressuur van toepassing voor wat betreft het gebruik van hulpmiddelen.

Lichtrijden en doorzitten

Om de oefeningen (vooral in de lagere klassen) zo goed mogelijk uit te voeren zonder het paard onbedoeld te storen mag de ruiter in de reguliere proeven vaker lichtrijden. In de BB en B wordt alleen nog maar lichtrijden gevraagd (bij overgangen mag de ruiter natuurlijk wel enkele passen doorzitten). In de L mag de ruiter per onderdeel kiezen tussen doorzitten of lichtrijden en in de M t/m ZZ-Licht wordt in de hele proef doorzitten gevraagd, maar mogen ruiters in middendraf, uitgestrekte draf en bij het halsstrekken lichtrijden als zij dat willen. In de afdelingsdressuurproeven is voor de klasse L opgenomen dat de gehele proef licht gereden moet worden.

Vanaf de klasse M afdelingsdressuur staat boven de proef dat er moet worden doorgezeten. Echter is het vanaf de klasse M afdelingsdressuur ook toegestaan om tijdens de middendraf er als afdeling voor te kiezen om licht te rijden net zoals in de individuele proeven.

Kür op muziek voor viertallen

De uitleg over de Kür op muziek voor viertallen is te vinden in de te downloaden brochure kür op muziek. De reglementaire bepalingen zijn te vinden in het Wedstrijdreglement Dressuur.